

OPONENTSKÝ POSUDOK K INAUGURAČNÉMU KONANIU

Uchádzač:	doc. PhDr. Klaudia Bednárová-Gibová, PhD.
Pracovisko uchádzača:	PU, Filozofická fakulta, Inštitút anglistiky a amerikanistiky
Odbor HIK:	cudzí jazyky a kultúry
Oponent:	prof. RNDr. Daša Munková, PhD.
Pracovisko oponenta:	UKF v Nitre, Fakulta prírodných vied a informatiky, Laboratórium spracovania prirodzeného jazyka

Oponentský posudok som vypracovala na základe vymenúvacieho dekrétu za oponenta podpísaného predsedníčkou Vedeckej rady Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove a dekanou fakulty prof. PhDr. Beátou Balogovou, PhD., MBA zo dňa 30.10.2024 a na základe predloženého spisu uchádzačky, ktorý obsahuje všetky potrebné podklady v zmysle príslušnej legislatívy.

Kvalifikačné predpoklady

Uchádzačka – doc. Bednárová-Gibová – má pre vymenovanie za profesorku v danom odbore vyštudovanú vhodnú kombináciu cudzích jazykov. V roku 2006 absolvovala s vyznamenaním štúdium učiteľstva anglického jazyka a literatúry a nemeckého jazyka a literatúry na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity. Po skončení magisterského štúdia (v roku 2006) nastúpila na cestu vysokoškolského pedagóga (najprv) ako externá vyučujúca cudzích jazykov na Ústave jazykových kompetencií PU a zároveň ako interná doktorandka na Inštitúte anglistiky a amerikanistiky PU v odbore prekladateľstvo a tlmočníctvo. Neskôr (v roku 2009), po úspešnej obhajobe dizertačnej práce zameranej na preklad právnych a inštitucionálnych dokumentov EÚ (*Lingvisticko-translatologická analýza vybraných anglických právnych textov EÚ*) začala pôsobiť ako odborná asistentka na domovskom inštitúte. V roku 2011 si rozšírila svoju kvalifikáciu v odbore neslovanské jazyky a literatúry – úspešným vykonaním rigorózneho skúšky a obhájením rigorózneho práce (*Porovnanie prekladateľských postupov v odbornom a literárnom texte*) získala akademický titul doktor filozofie (PhDr.).

Okrem spomínaného vysokoškolského vzdelania, doc. Bednárová-Gibová absolvovala zahraničné študijné pobyty zamerané na štúdium anglickej literatúry a kreatívneho písania (*University of Bolton, UK*) a nemeckého jazyka (*Alpha Sprachinstitut Österreich, AT*), ktoré jej umožnili rozšíriť nielen svoju jazykovú kompetenciu, ale nadobudnúť aj komunikačnú kompetenciu, ktorá je v súčasnosti v oblasti vzdelávania cudzích jazykov považovaná za jadro vzdelávania.

Svoje výskumné zameranie kontinuálne upriamila/upriamuje na oblasti anglickej lexikológie, lexiky umeleckého štýlu a interkultúrnej komunikácie, ktoré originálnym spôsobom prepája so špecifikami umeleckého a odborného prekladu z/do slovenčiny/angličtiny/nemčiny, čo vyústilo k udeleniu vedecko-pedagogického titulu „docentka“ v odbore prekladateľstvo a tlmočníctvo (*K porozumeniu prekladu inštitucionálno-právnych textov EÚ*). V súčasnosti pôsobí ako docentka na Inštitúte anglistiky a amerikanistiky FF Prešovskej univerzity.

Inaugurantka absolvovala niekoľko medzinárodných mobilit, vo forme školení, stáží alebo prednáškových pobytov (napr. *Generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre preklad (DGT)* v Luxemburgu - stáž alebo *University of Coimbra*, najstaršia univerzita v Portugalsku – Erasmus+ mobilita), ktoré jej umožnili naplno rozvinúť jej komunikačnú jazykovú kompetenciu (vrátane prekladovej, sociolingvistickej a technologickej kompetencie), ktorá sa považuje za rozhodujúci činiteľ ku komplexnému osvojeniu si cudzieho jazyka. Inaugurantka

absolvovala aj niekoľko domácich školení, z ktorých možno spomenúť napr. odborné školenie zamerané na postediting prekladu v Banskej Bystrici.

Doc. Bednárová-Gibová je predsedníčkou rigorózneho konania (PhDr.) v študijnom programe anglický jazyk a anglofónne kultúry FF PU, predsedníčkou sekcie umeleckého prekladu v rámci súťaže Akademický Prešov, členkou Slovenskej spoločnosti prekladateľov odbornej literatúry (SSPOL), Česko-slovenskej asociácie učiteľov cudzích jazykov na vysokých školách (CASAJC) a členkou The Slovak Association for the Study of English (SKASE) ako aj členkou European Society for Translation Studies (EST) a International Association for Translation and Intercultural Studies (IATIS). Okrem členstiev v asociáciách je členkou redakčných rád vedeckých časopisov evidovaných v databázach SCOPUS (*RUDN Journal of Language Studies, Semiotics and Semantics*) a ERIH PLUS (*Language – Culture – Politics. International Journal*).

V tomto smere má uchádzačka všetky predpoklady na splnenie podmienok inauguračného konania v odbore habilitačného konania a inauguračného konania cudzie jazyky a kultúry.

Pedagogická činnosť

Inaugurantka svoju vzdelávaciu činnosť už od začiatku svojho pôsobenia na Inštitúte anglistiky a amerikanistiky FF PU (od roku 2006) sústreďuje na rozvoj komunikačnej jazykovej kompetencie študentov bakalárskeho a magisterského štúdia prostredníctvom zabezpečovania lingvistických a prekladateľských kurzov zameraných na lexikológiu, analýzu textu, umelecký a odborný preklad. Neskôr, ako uznávaná odborníčka, rozšírila svoje portfólio vzdelávacej činnosti o zabezpečovanie kurzov Interkultúrna komunikácia a Teórie anglo-americkéj translatológie, v rámci doktorandského študijného programu Anglický jazyk a anglofónne kultúry.

Svoju profesionálnu a vedeckú expertízu inagurantka pretavila aj do pedagogických aktivít na FF PU, a to zavedením nových translatologických kurzov na prvom stupni (*Strojový preklad, nástroje CAT a posteditácia*), na druhom stupni (*Kapitoly z anglo-americkéj translatológie*) a treťom stupni VŠ vzdelávania (*Teórie z anglo-americkéj translatológie*). Kurzom *Strojový preklad, nástroje CAT a posteditácia* inaugurantka výrazne prispela k prepojeniu požiadaviek prekladateľského odvetia na pripravenosť absolventov pre prax.

Okrem toho, že inaugurantka je osobou zabezpečujúcou profilové predmety na všetkých troch stupňoch vysokoškolského štúdia je taktiež osobou (spolugarantkou) zodpovednou za rozvoj a zabezpečovanie kvality odboru filológia habilitačného a inauguračného konania cudzie jazyky a kultúry na Prešovskej univerzite v Prešove.

V rámci vzdelávacej činnosti by som chcela vyzdvihnúť vlastnú tvorbu elektronických a tlačенých učebných materiálov pre študentov anglického jazyka, ako napr. *Selected Chapters in English Lexicology. Part I: Lexical Semantics and Lexicography, A Coursebook on Translation. A Task-Based Approach to the Art & Craft of Translation* (v spoluautorstve s M. Gavurovou), *A Handbook of Research Methods in Linguistics and Translation Studies* (v spoluautorstve s M. Ferenčíkom), *A Propaedeutics of Translation Studies* (v spoluautorstve s M. Gavurovou a J. Grastym). Autori spomínanej príručky zdôrazňujú, že práve metódy ponúkajú fundamentálne nástroje pre systematický a rigorózný výskum v lingvistike a translatológii. Komplexné pochopenie výskumných metód a postupov napomáha študentom lepšie sa orientovať v danej problematike. (Okrem toho) posilňuje aj ich kritické myslenie a to nielen z pohľadu teórie, ale aj možností a spôsobov, ktoré by mohli aplikovať pri realizácii ich vlastného empirického výskumu v rámci záverečných prác.

V tomto kontexte by ma zaujímal *Váš názor, či kurzy zamerané na kvantitatívne a kvalitatívne výskumné metódy v lingvistike a translatológii by mali byť samostatné (t. j. nie ako súčasť seminárov k záverečným prácam alebo iných kurzov) a povinné pre bakalárske a magisterské štúdium?*

Pedagogická vyzretosť a odbornosť inaugurantky sa odzrkadlila vo vyššie spomenutej cvičebnici prekladu, v ktorej (autorka) reaguje na potrebu poskytnúť slovenským študentom

študujúcim anglický jazyk depozitár autentických učebných materiálov na zvýšenie prekladateľskej kompetencie. Úlohy sú koncipované tak, aby vzbudili u študentov záujem o preklad ako umenie a aby získali obratnosť v preklade ako procese.

V rámci pedagogickej činnosti, ktorej súčasťou je vedenie záverečných prác si dovoľujem tvrdiť, že doc. Bednárová-Gibová vytvorila vlastnú vedeckú školu. Viedla študentov 42 bakalárskych a 31 diplomových prác a v súčasnosti školí štyroch diplomantov.

Pod jej odborným vedením bolo úspešne obhájených päť dizertačných prác, pričom pri jednej dizertačnej práci pôsobila ako školiteľka-špecialistka. V súčasnosti vedie dve dizertačné práce. O jej vysokej profesionalite počas vedenia záverečných prác svedčia aj jej úspešní absolventi či už bakalárskeho, magisterského, alebo doktorandského štúdia, ktorí ostali pôsobiť v univerzitnom prostredí alebo úspešne absolvovali nadväzujúci stupeň štúdia na zahraničných prestížnych univerzitách (*School of Literature, Languages and Cultures, University of Edinburgh*).

Dôkazom jej pedagogickej erudovanosti a systematickej práce so svojimi doktorandmi sú aj spoločné publikácie v medzinárodných časopisoch indexovaných v databázach SCOPUS/Web of Science (*Hermēneus. Revista de Traducción e Interpretación, Lublin Studies in Modern Languages and Literature, CrossRoads. A Journal of English Studies*).

Taktiež inaugurancka poskytuje poradenstvo pri mobilitách Erasmus+ odchádzajúcim a prichádzajúcim študentom na Filozofickej fakulte PU a pôsobí ako koordinátorka programu Erasmus+ zodpovedná za internacionalizáciu, rozvoj zahraničných vzťahov a spoluprácu fakulty so zahraničnými pracoviskami.

Vedeckovýskumná a expertízna činnosť

Doc. Bednárová-Gibová vo svojej vedeckej činnosti kontinuálne (už od nástupu na denné doktorandské štúdium) rozvíja štyri oblasti lingvistického a translatologického výskumu na Slovensku. Prvá oblasť, ktorou inaugurancka nastúpila na svoju vedeckú dráhu, pozostáva zo skúmania lingvisticko-translatologických špecifik právnych dokumentov inštitúcií EÚ, čoho dôkazom je niekoľko monografií a vedeckých článkov publikovaných v zahraničných časopisoch. Dominantnými oblasťami, ktorými inaugurancka dosiahla významné výsledky je sociológia prekladu a psycho-translatológia. Prínos výskumu spočíva v zmapovaní pracovného šťastia úradných a inštitucionálnych prekladateľov na Slovensku. Ide o prvý (svojho druhu na Slovensku) výskum, ktorým sa snaží prispieť k aktualizácii nevyhnutného spoločenského povedomia o percepcii statusu a pracovnej spokojnosti úradných a inštitucionálnych prekladateľov. Dôkazom významnosti dosiahnutých výsledkov sú vedecké štúdie publikované v impaktovaných časopisoch patriacich do „top 10“ najprestížnejších v aplikovanej lingvistike a translatológii. Dovoľm si tvrdiť, že v danej oblasti je doc. Bednárová-Gibová uznávaná odborníčka nielen doma, ale aj v zahraničí. Význam výskumu spočíva v transdisciplinárnej synergii podnetov z translatológie, sociológie a psychológie, čím približuje doteraz málo skúmané črty profesionálnej identity prekladateľov na Slovensku. Poslednou oblasťou, ktorá je prirodzeným vyústením jej vedeckej činnosti je oblasť didaktiky prekladu, v ktorej inaugurancka pripravila a odpublikovala širokú paletu učebných materiálov, od skript cez cvičebnice po interaktívne kurzy na online platforme.

Inaugurancka participuje v národných a medzinárodných projektoch vzdelávacieho i vedeckého charakteru (12 projektov v rámci schémy KEGA a VEGA). V rámci edukačných projektov by som chcela spomenúť projekt KEGA zameraný na inovatívnu teóriu a prax prekladu na báze blended learningu, ktorého zodpovednou riešiteľkou je práve doc. Bednárová-Gibová. V súčasnosti sa takisto podieľa na edukačných projektoch, ktorých cieľom je zvyšovanie kriticko-analytických kompetencií študentov anglistiky rôznymi inovačnými metódami. Taktiež koordinovala medzinárodný projekt zameraný na didaktiku výučby umeleckého prekladu a anglických dialektov v rámci schémy Zintegrovawany Program UTHRAd.

Zameranie vedeckých a edukačných projektov korešponduje s publikovaním jej vedeckých a odborných prác (7 učebných materiálov, 4 monografie, 62 vedeckých prác a 265 ohlasov na

publikačné výstupy). Medzi najvýznamnejšie práce inaugurantky patrí päť štúdií publikovaných v renomovaných medzinárodných časopisoch (*Meta*, *The Translator*, *Perspectives: Studies in Translation Theory and Practice*, *Translation Studies*, *Across Languages and Cultures. A Multidisciplinary Journal for Translation and Interpreting Studies*) s viac ako 22 zahraničnými ohlasmi (väčšina z ohlasov je evidovaných v Scopus/WoS).

Vedeckovýskumná činnosť doc. Bednárovej-Gibovej sa premieta aj do jej expertíznej a posudzovacej činnosti, v rámci ktorej posudzovala niekoľko projektov predložených do národných agentúr. Taktiež participovala na rigorózných a dizertačných konaniach, či už ako členka komisie, predsedníčka alebo ako oponentka. Posudzovala niekoľko knižných publikácií, štúdií do impaktovaných časopisov a časopisov evidovaných v databáze WoS/Scopus. Taktiež posudzovala štúdie do zahraničných a domácich časopisov a zborníkov. Je externou hodnotiteľkou žiadostí o granty ERASMUS+ a odbornou hodnotiteľkou projektov Slovenskej agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu. Navyše, pôsobí ako profesionálna prekladateľka zo/do slovenčiny (z/do angličtiny/nemčiny).

Výsledky jej vedeckovýskumnej činnosti boli ocenené ďakovným listom dekana FF PU a vyznamenané aj cenou rektora PU v Prešove.

Celkové hodnotenie

Za cenný prínos pre rozvoj odboru v kontexte slovenskej lingvistiky a translatológie považujem päť vedeckých štúdií publikovaných v zahraničných renomovaných impaktovaných translatologických časopisoch (*Meta*, *The Translator*, *Perspectives: Studies in Translation Theory and Practice*, *Translation Studies*, *Across Languages and Cultures. A Multidisciplinary Journal for Translation and Interpreting Studies*) zo sociológie prekladu (sociálnej translatológie) a jednu kapitolu v zahraničnej monografii vydanej vydateľstvom Routledge. Lingvistický a najmä translatologický výskum realizovaný doc. Bednárovou-Gibovou je unikátny nielen doma, ale aj v zahraničí, čo dokazujú ohlasy na jej publikačné výstupy, najmä v renomovaných zahraničných impaktovaných časopisoch (*Translation Spaces*, *Perspectives: Studies in Translation Theory and Practice*, *Interpreter and Translator Trainer*). So svojimi vedeckými prácami, učebnými textami a projektami zaplňa medzeru v literatúre a vo výskume v rámci slovenskej lingvistickej a translatologickej proveniencie.

Po preštudovaní predložených materiálov konštatujem, že vedeckovýskumné aktivity doplnené pedagogickými aktivitami dokazujú erudovanosť, odbornosť a medzinárodné uznanie doc. Bednárovej-Gibovej.

Osobitne by som chcela vyzdvihnúť a zdôrazniť, že inaugurantka výrazne prekračuje obligatórne kritériá v počte vedenia ukončených záverečných prác na prvom alebo druhom stupni štúdia (B.1. – 20(požadovaných)/73(preukázaných)), v počte autorstiev vedeckých prác registrovaných v CC, WoS doma a v zahraničí (B.4a., B.4b. a B.5.), ale hlavne v počte citácií a ohlasov na vedecké práce v zahraničí (B.7. – 30(požadovaných)/198(preukázaných)) uvedených v kvantitatívnych podmienkach získania vedecko-pedagogického titulu „profesor“ v odbore habilitačného konania a inauguračného konania filológia FF PU v Prešove.

Záver

Na základe uvedených skutočností možno konštatovať, že uchádzačka spĺňa všetky kritériá na vymenovanie za profesorku a po úspešnom inauguračnom konaní a splnení všetkých legislatívnych požiadaviek v zmysle vyhlášky MŠVVaŠ SR č. 246/2019 Z. z. **odporúčam** vymenovať uchádzačku **doc. PhDr. Klaudiu Bednárovú-Gibovú, PhD.** za profesorku v odbore habilitačného konania a inauguračného konania cudzie jazyky a kultúry.